

Opgave 2

uit een krant (mei 1999):

Meevallers beschikbaar als extraatje voor laagstbetaalden

Nu er bij de rijksoverheid belastingmeevallers zijn, ligt het voor de hand dat de overheid volgend jaar iets extra's doet voor de laagstbetaalden. In de rijksbegroting voor volgend jaar wordt geld uitgetrokken voor dit extraatje. Door de regering is afgesproken dat meevallers worden verdeeld over twee bestemmingen: verkleining van de staatsschuld en een extraatje voor de laagstbetaalden. De verdeling over beide bestemmingen is afhankelijk van de omvang van het financieringstekort in procenten van het bruto binnenlands product (BBP)*.

*In deze opgave wordt het BBP gelijkgesteld aan het nationale inkomen.

In tabel 2 staat de verdeling van meevallers schematisch weergegeven.

Verdeling meevallers	percentage van de meevaller dat wordt gebruikt om de staatsschuld te verkleinen	percentage van de meevaller dat wordt gebruikt als extraatje voor de laagstbetaalden
Financieringstekort $\geq 0,75\%$ van het BBP	75%	25%
Financieringstekort $< 0,75\%$ van het BBP	50%	50%

Er is sprake van een belastingmeevaller als de overheid een hoger bedrag aan belastingen ontvangt dan was verwacht. Een onverwacht hoge groei van het nationaal inkomen kan hiervan de oorzaak zijn. Een stijging van het nationaal inkomen kan leiden tot toename van het bedrag dat de overheid aan inkomstenbelasting ontvangt.

- 2p 4 Leg uit dat stijging van het nationaal inkomen ook kan leiden tot toename van het bedrag dat de overheid aan indirecte belastingen ontvangt.

Stel dat de overheidsontvangsten op een bepaald moment € 2,1 miljard meevallen en dat het financieringstekort ondanks deze meevaller groter blijft dan 0,75% van het BBP. Het kabinet wil alle 800.000 mensen met een minimuminkomen een extraatje van € 500 geven. De rest gaat als extraatje naar alle 2,5 miljoen AOW-ers in de vorm van een eindejaarsuitkering.

- 3p 5 Bereken welk bedrag als eindejaarsuitkering per AOW-er beschikbaar is.

In de regering heeft ook een discussie plaatsgevonden over maatregelen die getroffen moeten worden als door conjuncturele ontwikkelingen de overheidsontvangsten tegenvallen. Partij A vindt dat tegenvallende overheidsontvangsten in dat geval voor 100% moeten worden opgevangen door belastingverhoging. Partij B vindt dat tegenvallers deels ook moeten worden opgevangen door het financieringstekort te laten toenemen. Wordvoerders van zowel partij A als partij B verklaren dat hun partij voorstander is van het voeren van anticyclische begrotingspolitiek.

- 3p 6 Bij welke partij is bij tegenvallers de anticyclische begrotingspolitiek te herkennen? Verklaar het antwoord.